

Faglige kriterier og sondringer mellem almen og specialiseret ambulant genoptræning efter Sundhedsloven

Snitfladekatalog vedrørende almen og specialiseret ambulant genoptræning” samt tilhørende læsevejledning

1. Formålet med et Case-katalog

Formålet med dette katalog er at beskrive og tydeliggøre de faglige kriterier, der ligger til grund for sondringer mellem almen og specialiseret ambulant genoptræning indenfor specifikke diagnosegrupper.

I Sundhedsministeriets ”Bekendtgørelse om genoptræningsplaner og om patienters valg af genoptræningstilbud efter udskrivning fra sygehus” (December 2006)¹ er der fastlagt to kriterier for hvornår der kan være tale om specialiseret genoptræning. Da der er behov for mere detaljerede sondringer mellem almen og specialiseret ambulant genoptræning, blev der i april 2007 nedsat en tværfaglig og tværsektoriel arbejdsgruppe. Denne arbejdsgruppe fik til opgave at udarbejde et katalog med eksemplificerende beskrivelser af almen og specialiseret genoptræning, således at snitfalden mellem almen og specialiseret ambulant genoptræning blev tydeligere og anvendelig². Resultatet heraf er dette snitfladekatalog.

De faglige kriterier og sondringer mellem almen og specialiseret genoptræning efter Sundhedsloven der indgår i dette snitfladekatalog, erstatter de sondringer mellem almen og specialiseret genoptræning, der indgik i delingsaftalen.

2. Kommunalreformens ændringer på genoptræningsområdet

Med kommunalreformens ikrafttræden 1. januar 2007 skete der væsentlige ændringer i opgave- og finansieringsansvaret på genoptræningsområdet.

Kommunerne har således overtaget ansvaret for al ambulant genoptræning – dog skal specialiseret ambulant genoptræning foregå i hospitalsregi. Det er ligeledes fortsat hospitalernes ansvar at udarbejde en genoptræningsplan til patienter, der ved udskrivelse fra hospitalet har et lægefagligt vurderet behov for yderligere ambulant genoptræning.

3. Diagnosegrupper

I kataloget tages udgangspunkt i de 24 ”hoved-diagnosegrupper”, der indgik i det materiale, der udgjorde grundlaget for Delingsaftalerne på genoptræningsområdet i Region Hovedstaden. Arbejdsgruppen har i nogle tilfælde vurderet, at der var et behov for at underopdele ”hoved-diagnosegrupperne”, således er der sket en underopdeling inden for bl.a. neurologi.

Kataloget vil snarest blive suppleret med yderligere diagnosegrupper. Arbejdsgruppen vil således i 2008 påbegynde udarbejdelse af snitfladebeskrivelser for en række diagnosegrupper, som ikke/ eller kun perifert er beskrevet i Delingsaftalernes baggrundsmateriale, f.eks. cancerpatienter, smertepatienter og for patienter der genoptrænes i Region Hovedstadens åbne idrætsklinikker.

¹ BEK nr 1266 af 05/12/2006

² Jf. Sundhedsaftalen mellem Region Hovedstaden og de enkelte kommuner i regionen.

Herudover ligger det i arbejdsgruppens kommissorium, at der i 2008 skal udarbejdes en særskilt beskrivelse vedrørende arbejdsdelingen i forhold til hele børneområdet.

4. Læsevejledning til casekataloget

En væsentlig præmis for arbejdsgruppen har været de nationale udmeldinger om at mest mulig genoptræning skal udlægges til kommunerne som almen genoptræning. Arbejdsgruppen har således forudsat, at hovedparten af al ambulant genoptræning er almen genoptræning, der kan varetages i kommunalt regi.

Arbejdsgruppens fokus har været at beskrive de tilstande indenfor de enkelte diagnosegrupper, der kan udløse behov for specialiseret genoptræning i hospitalsregi. Udgangspunktet for arbejdsgruppen har været at det er patientens tilstand, herunder sygdommens sværhedsgrad, der afgør om patienten efter udskrivning fra sygehus skal have tilbud om specialiseret, ambulant genoptræning i sygehusvæsenet. Det er ikke patientens diagnose alene der afgør dette (jf. "Vejledning om træning i kommuner", December 2006).

Herudover har arbejdsgruppen forholdt sig til de to kriterier der ifølge Sundhedsministeriets "Bekendtgørelse om genoptræningsplaner og om patienters valg af genoptræningstilbud efter udskrivning fra sygehus" (December 2006) udløser et specialiseret genoptræningsforløb. Det gælder følgende to kriterier:

- Hvis patienten har behov for genoptræningsydelser, der kræver et samtidigt eller tæt tværfagligt samarbejde på speciallægeniveau med henblik på en tæt koordinering af genoptræning, udredning og behandling.
- Hvis patienten har behov for genoptræningsydelser, der af hensyn til patientens sikkerhed, forudsætter mulighed for bistand fra andet sundhedsfagligt personale, som kun findes i sygehusregi.

Det skal bemærkes at en, to eller tre enkeltstående instruktioner eller rådgivning ikke afføder en genoptræningsplan.

Snitfladekataloget består af et skema for hver diagnose-gruppe, som forholder sig til både almen og specialiseret ambulant genoptræning. Skemaerne er opbygget som vist i figuren nedenfor:

Aktionsdiagnose:				
Her beskrives hvad den ambulante genoptræning som hovedregel er				
	Beskrivelse af tilstand	Tæt tværfagligt samarbejde på speciallægeniveau	Patientens sikkerhed	Bemærkninger
Almen Genoptræning	Patientens tilstand vil ikke være kompliceret. Patientens tilstand beskrives.	Da det er et kriterium for at den ambulante genoptræning er specialiseret vil der være anført et Nej	Da det er et kriterium for at den ambulante genoptræning er specialiseret vil der være anført et Nej	Benyttes f.eks. ved beskrivelser af delte genoptræningsforløb.

Specialiseret genoptræning	Patientens tilstand vil være særlig kompliceret. Tilstanden beskrives uddybende.	Hvis behovet for et tæt tværfagligt samarbejde på speciallægeniveau er et kriterium for at den ambulante genoptræning skal være specialiseret beskrives dette uddybende.	Hvis hensynet til patientens sikkerhed er et kriterium for at den ambulante genoptræning skal være specialiseret beskrives dette uddybende.	
Case på specialiseret genoptræning Hovedparten af diagnoserne er suppleret med en eksemplificerende case				

Øverst i skemaet fremgår det, om den ambulante genoptræning som hovedregel er almen, specialiseret eller et delt forløb. I skemaets venstre kolonne skelnes mellem almen og specialiseret genoptræning. Både den almene og specialiserede genoptræning er beskrevet i forhold til de fire overskrifter:

- Patientens tilstand
- Tæt tværfagligt samarbejde på speciallægeniveau
- Patientens sikkerhed
- Bemærkninger

Det skal bemærkes, at samarbejdet på speciallægeniveau skal være tæt og tværfagligt jf. bekendtgørelsen. Der er således tale om et samarbejde der er mere end hvad der sædvanligvis betragtes som lægelig ambulante kontrol.

Hovedparten af diagnosegrupperne er suppleret med en eksemplificerende case om et patientforløb omfattet af specialiseret genoptræning.

5. Målgruppe

Snitfladebeskrivelserne skal ses som en vejledning til hvornår genoptræningen kan karakteriseres som specialiseret, ambulante genoptræning, der skal ydes i hospitalsregi.

Kataloget er således tænkt som et praktisk arbejdsredskab for de sundhedsfaglige personer på hospitaler og i kommunerne, der arbejder med udarbejdelse eller godkendelse af genoptræningsplaner.

Snitfladebeskrivelserne i Kataloget skal udelukkende betragtes som eksempler. Der er ikke tale om udtømmende beskrivelser. Beskrivelserne kan ikke afløse en konkret individuel lægefaglig vurdering af den enkelte patients behov for yderligere genoptræning ved udskrivelse fra sygehus.

6. Særlige bemærkninger

Arbejdsgruppen har i Kataloget kun forholdt sig til snitflader mellem almen og specialiseret ambulante genoptræning. Strukturreformen har ikke medført ændringer i forhold til de øvrige offentligt finansierede træningstilbud, såsom:

Træning af patienter med kronisk tilstand

Det kan endvidere bemærkes, at særligt for gruppen af patienter med en kronisk sygdom vil det relevante træningstilbud ofte være vedligeholdende træning efter Service lovens bestemmelser.

Genoptræning efter Sundhedslovens bestemmelser er således primært relevant i forhold til nydiagnosticerede "kronikere" og/eller for kronikere, der

ved udskrivelse fra hospital vurderes at have et væsentligt og nyopstået funktionstab.

Vederlagsfri fysioterapi

Regionerne har uændret forpligtelse til at tilbyde vederlagsfri fysioterapi til svært handicappede personer, inden for udvalgte diagnoser, der ikke er omfattet af andre offentligt finansierede træningstilbud. (Sundhedsloven § 67, stk.2)

Vedligeholdende træning

Kommunerne har ligeledes uændret en forpligtelse til at tilbyde vedligeholdende træning af fysiske eller psykiske færdigheder til borgere, som på grund af nedsat fysisk eller fysisk funktionsevne har behov herfor (Service-loven §86, stk. 2).

7. Arbejdsgruppens sammensætning

Den tværfaglige og tværsektorielle arbejdsgruppe vedr. genoptræning har haft følgende sammensætning

Deltagere fra kommunerne i Region Hovedstaden:

Chef for Genoptræning København Merete Røn Christensen, Københavns Kommune (formand)

Cheffysioterapeut Susanne Mortensen, Ballerup Kommune

Leder af Træningcentret Kærbo/Pilehavehus Randi Bitsch, Ishøj Kommune

Leder af Genoptræning og Aktivitet Lene Marie Theill, Egedal Kommune

Ledende fysioterapeut Susanne Lentz, Hvidovre Kommune

Lægelig chef Mikael Kristensen, Tranehaven Gentofte kommunes center for forebyggelse og rehabilitering

Koordinerende leder for Genoptræningsenheden, Tashiea Stender Alstrup, Bornholms Kommune

Leder af træningsenheden Merete Holck, Fredensborg Kommune

Ledende terapeut Kirsten Christensen, Frederiksberg Kommune

Deltagere fra Region Hovedstaden:

Vicekontorchef Winnie Brandt, Region Hovedstaden (formand)

Led. ergoterapeut Johanne Drachmann, Hvidovre Hospital

Led. overlæge Jesper Sylvest, Frederiksberg Hospital

Overfysioterapeut Regitze Visby, Gentofte Hospital

Led. overlæge Jens Bagger, Gentofte Hospital

Overfysioterapeut Kirsten Thorup, Bispebjerg Hospital

Led. Overfysioterapeut Hanne Forbech Skall, Herlev Hospital

Chefterapeut Eva Lundberg, Nordsjællands Hospital

Led. fysioterapeut Niels Jørgen Thomsen, Bornholms Hospital

Arbejdsgruppen er blevet sekretariats betjent af:

Konsulent Tina Clemmesen Schaarup, Københavns Kommune

Konsulent Jeanette Nygård Madsen, Københavns Kommune

Fuldmægtig Kristian Norup, Region Hovedstaden

Fuldmægtig Christian Blaase Johansen, Region Hovedstaden